

През последните четири години пандемията, геополитическите конфликти, изменението на климата, загубата на биологично разнообразие, безработицата и нарастващите разходи за живот влошиха и без това **ниските нива на психично здраве** сред европейското население. Сред **най-уязвимите** групи са **децата и юношите**.

Деца под 15 години

В тази възрастова група психичните разстройства са на 3-то място по честота.^{1,2}

Случаите на 1000 жители са се увеличили от **8.6 до 10**²

Липса на лечение

Докато усилията за подобряване на услугите за психично здраве продължават, то разликите в качеството на услугите и резултатите в ЕС остават. Над 50% от хората срещат проблеми при достъп до психиатрични услуги.

В Европа средната терапевтична празнина се оценява на³

45%

при тежка депресия

40%

при биполарно разстройство

18%

при шизофрения

85 млн. човека

в ЕС са засегнати от проблеми с **психичното здраве** преди пандемията

+25%

на **тревожност и депресия** след 2021 г. на глобално ниво

€600 милиарда

обща **икономическа тежест**

-4% от БВП

негативно въздействие върху икономиката

+22%

чувство на **самота** в ЕС след пандемията

1 от 2-ма

млади хора съобщават за проблеми при достъпа до помощ за психичното здраве

+14% на случаите на **депресия**
+20% на случаите на **тревожност**

-7% средно в **разходите за психично здраве** от 2011 до 2018 г.

-6% на броя **самоубийства** в ЕС и Великобритания

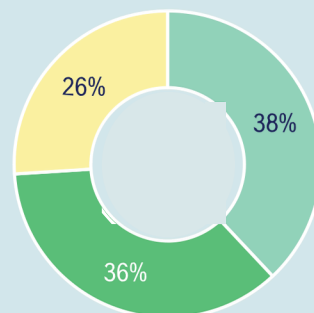
+7% средната стойност за ЕС и Великобритания на нивата на **отзивчивост** на стълбовете в системата от **4.9 до 5.2**

Източник: TEHA Group on Eurobarometer, Eurostat, OECD and WHO data, 2024

Пречки при достъп

Част от причините, поради които хората не са могли да получат достъп до услуги за психично здраве в Европа (% от отговорите, 2020 г.)

- Страх от посещение на лечебно заведение
- Липса на здравен специалист
- Финансови проблеми

Източник: TEHA Group on Eurobarometer data and Statista, 2024

Докладът Headway призовава

за действие

Разходите за психично здраве остават ниски като процент от общите разходи за здравеопазване в много държави. През 2018 г. комисията на The Lancet препоръча **минимално разпределение от поне 5%** от общия бюджет за здравеопазване за психично здраве в **държавите с нисък и среден доход** и **поне 10%** за държавите с висок доход. Резултатите от **Headway - Индекс за психичното здраве 4.0** потвърждават **минималната препоръчителна инвестиция от 10%** за държавите с **висок доход** като същевременно подчертават **необходимостта от увеличаване на минималното разпределение за държавите с нисък и среден доход до поне 6.5%** от общите разходи за здравеопазване, за да се подобри общото психично благосъстояние на обществото.⁵

Оптималният праг за инвестиции в психичното здраве би означавал **допълнителни годишни инвестиции в размер на €27.4 млрд. в цяла Европа.**

Това би довело до **директни спестявания за националните здравни системи от**

€79.4 млрд.

и индиректни спестявания в размер на

€43.5 млрд.

за икономиката на Европа чрез намаляване на тежестта върху социалните услуги и увеличаване на участието в пазара на труда.⁷

Защита на младите хора

Проучванията посочват, че интегрирането на социално-емоционално обучение, подкрепата за психичното здраве и програмите за превенция на тормоза в училищните програми са едни от най-рентабилните начини за подобряване на психическото благосъстояние на децата.

Според изследване на УНИЦЕФ груповата когнитивно-поведенческа терапия за депресия в училище носи **възвращаемост от €57 за всяко €1 инвестиция**, а програмите за социално-емоционално обучение в училищата дават **възвращаемост от €225 за всяко €1 инвестиция.**⁶

€57

за всяко инвестирано €1

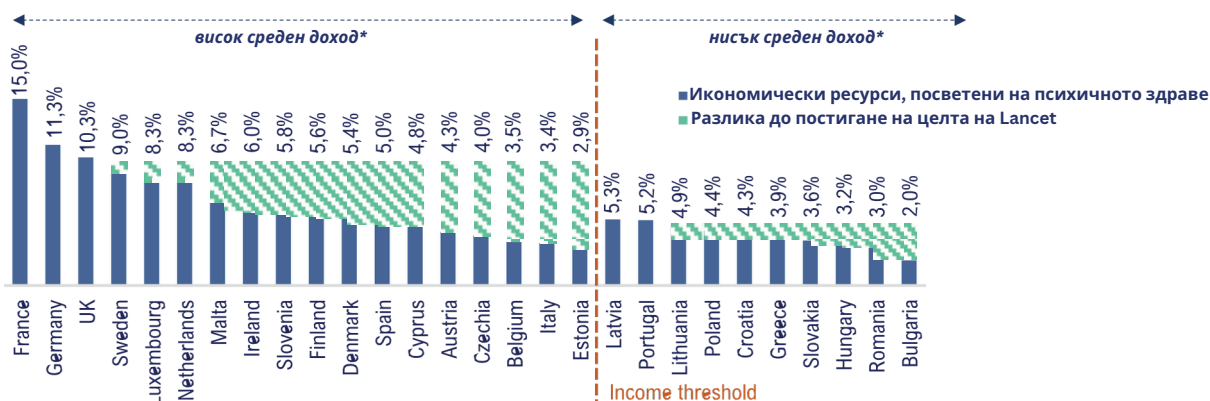
€225

за всяко инвестирано €1

Всяко допълнително инвестирано €1 в психично здраве в страните от ЕС и Великобритания **генерира** допълнителни преки и косвени ползи в размер на **€4,50,**

което води до **експоненциална възвращаемост на инвестициите** за европейските общества.

Икономическите ресурси, посветени на психичното здраве и разликата спрямо целта на Lancet (като % от общите разходи за здравеопазване) за 2022 г. или 2023 г.

Източник: TEHA Group on Lancet, Eurostat, OECD and WHO and AGENAS, 2024

(*) Класификация, базирана на данни от Евростат с използвани дефиниции от Световната банка (прагъм е US\$14,005 за 2023)